

Tematy na ustny egzamin maturalny z języka polskiego w roku szkolnym 2010/2011

LITERATURA

1. O starości żartobliwie i poważnie. Omów sposoby pojawiania się motywu starości w poezji i prozie.
2. Sposoby ujęcia motywu wesela w polskiej literaturze. Omów na wybranych przykładach.
3. Rozmowy człowieka z Bogiem w literackim przekazie twórców różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
4. Buntownicy i konformiści. Zaprezentuj i oceń postawy wybranych bohaterów literackich.
5. Problemy egzystencjalne we współczesnej literaturze. Omów, odwołując się do konkretnych przykładów.
6. Literatura sztuką mitotwórczą. Przedstaw polskie mity narodowe i ich demaskację w wybranych utworach literackich.
7. Przedstaw poglądy na zadania poezji i rolę poety w wybranych utworach literackich.
8. Dekalog bohaterów literackich. Rozwiń temat na wybranych przykładach literackich.
9. Zjawy, wiedźmy, wizje, sny... Omów, jaką funkcję pełnią w literaturze różnych epok (analiza wybranych dzieł).
10. Rozważ problem powinności rządzących wobec narodu na podstawie wybranych utworów z różnych epok literackich.
11. Kraina dzieciństwa w twórczości wybranych prozaików i poetów. Dokonaj analizy wybranych utworów.
12. Motyw labiryntu w literaturze. Przedstaw temat na podstawie wybranych przykładów.
13. Niepokoje ludzi schyłku wieków. Dokonaj analizy zjawiska na przykładzie twórczości wybranych autorów.
14. Twórczość B. Leśmiana na tle poezji XX-lecia międzywojennego. Dokonaj analizy celowo dobranych utworów.
15. Tajemnica ludzkiej psychiki. Omów zagadnienie na przykładach prozy polskiej i obcej dziewiętnastego i dwudziestego wieku.
16. Wielkie monologi w literaturze - scharakteryzuj i skomentuj, odwołując się do wybranych tekstów.
17. Orient jako inspiracja pisarzy różnych epok. Omów sposoby funkcjonowania tego motywu, analizując wybrane przykłady literackie.
18. Rosja w oczach pisarzy. Próba oceny i porównania sposobu mówienia o państwie i społeczeństwie.
19. Obraz historii Polski w tekstach współczesnych „bardów” (np. Jacka Kaczmarskiego). Dokonaj analizy wybranych przykładów literackich.
20. Związki literatury z filozofią. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich z różnych epok.
21. Dokument i parabola jako dwa sposoby mówienia o współczesności. Zanalizuj i porównaj wybrane przykłady tekstów literackich.
22. Analizując wybrane przykłady z literatury, porównaj utopijne i antyutopijne wizje świata.
23. Wpływ wiary na życie bohaterów. Omów na przykładzie dzieł z różnych epok.
24. Platoński *furor poeticus* - szal poetycki w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
25. Różne kreacje narratora i ukształtowania narracji w epice. Omów, odwołując się do

wybranych przykładów.

26. Komiks jako tekst kulturowy. Przedstaw tożsamość kulturową zawartą w tekstach komiksowych na przykładzie japońskiej mangi i wybranego komiksu europejskiego.
27. Światy fantastyczne w literaturze i ich rola. Omów na wybranych przykładach.
28. Polaków portret własny we współczesnej literaturze. Omów na wybranych przykładach.
29. Utwory poetyckie jako inspiracje dla kabaretów polskich. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
30. Miasto jako bohater literacki. Opracuj temat na wybranym przez siebie materiale literackim.
31. Różne interpretacje tego samego zdarzenia w tekstach literatury faktu. Zanalizuj i porównaj wybrane przykłady tekstów literackich.
32. Niepokoje metafizyczne i sposoby ich przedstawiania w wybranych utworach literackich różnych epok (np.: średniowiecze, barok, współczesność).
33. Od Rolanda do Kolumbów. W jakim stopniu ideał rycerza wpłynął na kreacje bohaterów walczących o wolność? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
34. Różne obrazy wojen w literaturze XX wieku. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
35. Znaczenie kultury sarmackiej w życiu naszego narodu dawniej i dziś. Omów problem na przykładzie wybranych tekstów z różnych epok.
36. Bohaterowie przemienieni, odkupieni, zrehabilitowani. Czy możliwa jest szczerza pokuta i odkupienie winy? Odpowiedź zilustruj przykładami tekstów wybranych epok.
37. Jednostka w państwie totalitarnym. Omów problem w oparciu o wybrane utwory z literatury.
38. „Szaleńcy u władzy”. Przedstaw temat, odwołując się do przykładów tekstów literackich różnych epok.
39. Kryzys fikcji literackiej w literaturze XX wieku. Omów zagadnienie, ukazując rozwój form dokumentalnych i paradokumentalnych w literaturze XX wieku, np. reportaż, dziennik, esej itp. (na przykładach wybranych utworów).
40. Afirmacja życia jako temat literatury. Omów problem na wybranych przykładach literackich z różnych epok.
41. „Głosy ocalonych” w poszukiwaniu miejsca w świecie powojennym. Omów na wybranych przykładach.
42. To się czyta dzisiaj - modni pisarze, modne książki. Omów na przykładzie dwóch - trzech twórców spoza szkolnego kanonu. Sformułuj własną opinię na ten temat.
43. „Święci w Bogu” i „święci bez Boga”. Omów problem na wybranych przykładach literackich.
44. Ignacy Krasicki, Witold Gombrowicz, Sławomir Mrożek karykaturzystami swoich epok. Przeprowadź analizę wybranych dzieł literackich.
45. Jednostka wobec totalitaryzmu w ujęciu twórców literatury XX wieku. Przedstaw sposoby ukazywania problemu.
46. Spory międzypokoleniowe jako temat literacki. Zaprezentuj niektóre z nich, analizując celowo wybrane utwory różnych epok.
47. „Kobieto! Puchu marny! Ty wietrzna istoto!” - literackie portrety kobiet. Scharakteryzuj na wybranych przykładach z literatury.
48. Homo viator w literaturze różnych epok. Przedstaw różne ujęcia tego motywu w wybranych utworach literackich.
49. Jak rodzą się zbrodniarze? Zanalizuj problem na wybranych przykładach literackich.
50. Motyw snu i jego funkcje w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
51. Cygan i filister. Omów problem, wykorzystując celowo dobrane przykłady utworów literackich.
52. Portrety kochanków, różne sposoby ich prezentowania na wybranych przykładach literatury polskiej i obcej.
53. Elementy obyczajowości lub osobowości twórcy w słynnych listach. Dokonaj analizy (także stylistycznej) wybranych tekstów.
54. Stanisław Ignacy Witkiewicz - Witkacy - wizjoner, wariat, człowiek renesansu? Wyraź swoją opinię na podstawie zanalizowanych dzieł, uwzględniając przy tym głosy krytyki

literackiej.

55. Rozmowy z Bogiem w literaturze. Omów ich formy i znaczenie w wybranych utworach literackich.
56. „Ulubieńcy bogów umierają młodo lecz później żyją wiecznie w ich towarzystwie” - przyczyny tragedii życiowych tzw. kaskaderów literatury - analiza wybranych testów.
57. Kondycja człowieka współczesnego w świetle poezji współczesnej. Przeanalizuj i zinterpretuj wybrane utwory poetyckie.
58. Różne wizerunki dworku szlacheckiego w literaturze. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory literackie.
59. Młodość jako temat w lit. XIX i XX wieku. Rozważ zagadnienia w świetle analizy wybranych utworów literackich.
60. Afryka jako źródło inspiracji literackich. Omów temat, odwołując się do wybranej literatury.
61. Etyka kamiennego świata - omów zagadnienie, odwołując się do literatury obozowej.
62. Człowiek w sytuacji krańcowej. Omów literackie kreacje bohaterów.
63. Oblicze władcy. Przedstaw sposoby funkcjonowania tego motywu w literaturze.
64. Filozofia jako inspiracja bohaterów literackich. Przywołaj wybrane postacie i przeanalizuj wpływ koncepcji filozoficznych na przyjmowane postawy.
65. Przyczyny zagubienia człowieka współczesnego. Przedstaw w oparciu o wybrane kreacje literackie.
66. Przedstaw konflikt artysty ze społeczeństwem na wybranych przykładach literackich.
67. Kraj lat dziecińczych, czyli małe ojczyzny w literaturze polskiej XIX i XX w. Rozwiń temat na podstawie wybranych utworów.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Fascynacje śmiercią i przemijaniem. Omów temat w oparciu o wybrane teksty kultury.
2. Motyw nocy w literaturze i malarstwie różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
3. Eros i Tanatos w twórczości różnych epok. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
4. Groteska w literaturze i sztuce - omów cechy i funkcje tej kategorii estetycznej na wybranych przykładach.
5. Młodzi - gniewni twórcy sztuki. Przedstaw, analizując przyczyny buntu wybranych bohaterów/ twórców kultury.
6. Od emancypacji do feminizmu - kobiety o kobietach. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
7. Taty jako inspiracja dla artystów polskich w sztuce XIX i XX wieku. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
8. Motyw Wenus w literaturze i sztuce. Omów sposoby funkcjonowania tego motywu, analizując wybrane teksty kultury.
9. Rola muzyki w literaturze, teatrze i filmie współczesnym. Omów na wybranych przykładach.
10. Nieszczęśliwa miłość jako temat literacki i filmowy. Omów, analizując wybrane teksty kultury.
11. Żyd jako bohater literatury i sztuki. Omów, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
12. Ekspresjonizm jako krzyk duszy. Omów różne sposoby wyrażania uczuć, odwołując się do wybranych dzieł.
13. Od E. A. Poe do współczesnego horroru - prześledź ewolucję gatunku, odwołując się do wybranych tekstów.
14. Interpretacje dzieł malarskich w twórczości literackiej. Omów zagadnienie odwołując się do różnych przykładów.
15. Symboliczne znaczenie barw w utworze literackim i dziele malarskim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury jednej epoki.
16. Różne sposoby ukazywania piękna ludzkiego ciała. Porównaj je, odwołując się do literatury i sztuki współczesnej.
17. Funkcje motywu nagości w różnych tekstach kultury. Omów temat na wybranych przykładach.
18. Jak się buduje nastrój grozy? Porównaj zabiegi artystyczne wykorzystywane przez literaturę i film.
19. Różnice i podobieństwa w kulturze europejskiej i japońskiej. Omów na podstawie wybranych przykładów z literatury, filmu i mangi.
20. Analizując wybrane dzieła, porównaj artystyczne interpretacje wybranego powstania narodowego w literaturze i malarstwie.
21. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie - omów jego najciekawsze, Twoim zdaniem, wykorzystania.
22. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
23. Problemy filmowej adaptacji. Porównaj film z jego literackim pierwowzorem; oceń adaptację.
24. Awangardowe formy w literaturze i sztukach plastycznych. Omów na dowolnych przykładach tekstów kultury.
25. Piękno niejedno ma imię. Omów różne jego koncepcje na podstawie wybranych dzieł literackich, malarskich i/ lub architektonicznych.
26. Motyw autoportretu w literaturze i sztuce wybranych epok. Omów zagadnienie w oparciu o przykłady.
27. Topos ogrodu w literaturze i sztuce. Zaprezentuj na podstawie wybranych dzieł kultury.
28. Motyw nocy w literaturze i malarstwie. Omów sposoby funkcjonowania tego motywu, analizując wybrane teksty kultury.

29. Udowodnij ponadczasowość tematu macierzyństwa na podstawie analizy portretów matki w literaturze i sztuce różnych epok.
30. Dawne i współczesne prowokacje artystyczne. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literatury, filmu, sztuk plastycznych.
31. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposób prezentacji.
32. Zaprezentuj związek literatury z muzyką. Przywołaj wybrane przykłady z różnych epok.
33. Katastroficzne wizje świata w literaturze i sztuce XX wieku. Omów temat na wybranych tekstach kultury.
34. Adaptacja filmowa sojusznikiem czy konkurentem literatury? Uzasadnij swój sąd, analizując przykłady różnych tekstów kultury.
35. Motyw Sądu Ostatecznego. Jak wybrani artyści wykorzystali biblijną wizję końca świata w swoich dziełach?
36. Motywy oniryczne w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
37. Góry - miejsce szczególne. Przedstaw funkcje tego motywu w literaturze i sztuce wybranych epok.
38. Inspiracje biblijne w literaturze i sztuce XX wieku. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
39. Motyw Fausta w dziełach kultury. Przedstaw na wybranych przykładach.
40. Baśniowe światy w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
41. Porównaj różne wcielenia diabła w literaturze i sztuce. Omów ich funkcje, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
42. Człowiek współczesny w świecie zagrożeń i unicestwionych wartości jako temat obecny nie tylko w literaturze. Omów odwołując się do wybranych dzieł kultury.
43. Obraz Łodzi w literaturze i filmie. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych dzieł kultury.
44. Brzydota jako kategoria estetyczna w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
45. Radosna filozofia świętego Franciszka z Asyżu w literaturze i filmie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
46. Komizm jako sposób mówienia o świecie. Rozważ rodzaje i funkcje komizmu na podstawie wybranych dzieł literackich i filmowych.
47. Kabaret jako zjawisko kulturowe XX wieku. Prześledź ewolucję jego formy i funkcję na wybranych przykładach.
48. Literatura i sztuka jako źródło wiedzy o grze ludzkich namiętności. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł kultury.
49. Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i obrazach Marca Chagala. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
50. Szczęście osobiste jako cel dążenia bohaterów literackich i filmowych. Sprawdź, jaką cenę są w stanie zapłacić wybrani bohaterowie za jego osiągnięcie

Język

1. Błąd językowy jako źródło komizmu. Przedstaw temat, wykorzystując polskie teksty kabaretowe.
2. Zmiany we współczesnym języku polskim. Rozwiń problem analizując konkretne przykłady.
3. Emocje w języku bohatera literackiego. Przedstaw językowe środki ekspresji w dziełach literackich wybranej epoki.
4. Gwara ludowa i stylizacja gwarowa w tekstach piosenek współczesnych zespołów i solistów. Zanalizuj na wybranych przykładach.
5. Język a płeć w języku polskim: asymetrie rodzajowo-płciowe.
6. Cechy językowe internetowych blogów. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
7. Komizm słowny w wybranych dramatach XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
8. Nagłówki codziennej prasy. Oceń poprawność i stopień spójności z tekstem, określ funkcje językowe.
9. Od znaczenia etymologicznego do realnego. Odwołując się do wybranych przykładów, omów zmiany znaczeniowe we współczesnej polszczyźnie.
10. Perswazja czy manipulacja? Omów funkcję środków językowych we współczesnej reklamie prasowej, radiowej i telewizyjnej.
11. Żart językowy i jego funkcje w różnych gatunkach literackich. Przedstaw zjawisko na wybranych przykładach.
12. Indywidualizacja języka bohaterów literackich. Omów jej sposoby na wybranych przykładach z różnych epok.
13. Język współczesnej publicystyki - nowomowa czy poprawna polszczyzna? Zbadaj problem, odwołując się do wybranych tekstów prasowych.
14. Zwroty grzecznościowe dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
15. Język ludzi radia i telewizji. Odwołując się do konkretnych przykładów, przedstaw najczęściej pojawiające się typy błędów i przeprowadź ich analizę.
16. Nazwy współczesnych zespołów muzycznych. Omów je pod względem etymologicznym, semantycznym i słowotwórczym. Odwołaj się do wybranych przykładów.
17. Język twojego pokolenia. Omów typowe zjawiska i procesy na wybranych przykładach.
18. Polszczyzna początku XXI wieku. Scharakteryzuj język wybranych środowisk.
19. Omów pochodzenie nazw osiedli, dzielnic i ulic w Twojej miejscowości.
20. Język dawnych i współczesnych polityków. Omów i porównaj typowe zjawiska i procesy na wybranych przykładach.
21. Zapożyczenia w języku polskim i ich związki z rozwojem nauki, techniki i kultury. Omów na wybranych przykładach.
22. Omów najczęstsze błędy językowe, które dostrzegasz w swoim środowisku rówieśniczym i rodzinnym. Wskaż przyczyny powstawania błędów.
23. Język potoczny w funkcji poetyckiej. Analiza środków językowych i ich funkcji w wierszach wybranego poety (np. Stanisława Bańki) Język mojego środowiska.
24. Scharakteryzuj styl literacki swojego ulubionego pisarza na wybranych fragmentach jego utworów.
25. Zabawy słowem w poezji. Zaprezentuj artystyczne zjawisko na wybranych przykładach.
26. Język jako narzędzie propagandy i demagogii na przykładzie wybranych dzieł literatury lub publicystyki.
27. Omów cechy poezji lingwistycznej, analizując teksty przynajmniej dwóch autorów.
28. Język poezji barokowej. Scharakteryzuj, przywołując teksty tej epoki.
29. Funkcje stałych związków frazeologicznych w języku współczesnym. Omów zagadnienie na podstawie wpływów biblijnych i antycznych.
30. Pastiche i parodia jako sposoby nawiązywania do stylów literackich. Omów temat na

podstawie wybranych przykładów z różnych epok.

31. Stylizacja biblijna. Przedstaw i określ jej funkcje w utworach literackich różnych epok.
32. Język bohaterów literackich stylistycznie nacechowany. Przedstaw problem manieri językowej charakteryzującej mowę postaci w wybranych utworach literackich.
33. Omów cechy językowe i stylistyczne tekstów literackich wybranej epoki.
34. Język prasy młodzieżowej. Dokonaj oceny jego poprawności.
35. Językowe środki wzmacniania ekspresji wypowiedzi. Scharakteryzuj zjawisko na podstawie tekstów literackich.
36. Źródła komizmu językowego i sposoby jego osiągania. Omów, wykorzystując wybrane utwory literackie.
37. Omów zjawisko stylizacji językowej w wybranych utworach literatury młodopolskiej.
38. Puryzm czy liberalizm językowy? Zaprezentuj swoje stanowisko wobec zapożyczeń, odwołując się do wybranych epok. Wskaż uwarunkowania historyczne, socjologiczne, kulturowe.
39. Dokonaj analizy wybranych przemówień współczesnych polityków pod kątem zgodności tych tekstów z zasadami retoryki.
40. Sztuka epistolarna jako forma porozumiewania się. Omów temat na wybranych przykładach z dwu epok literackich.
41. Błędy językowe w środkach masowego przekazu. Omów mechanizm ich powstawania, nazwij rodzaj zakłócenia i zaproponuj poprawne formy.
42. Dlaczego popełniamy błędy językowe? Omów przyczyny powstawania i utrwalania się różnego rodzaju błędów, ilustrując wypowiedź zebrany materiał językowym.
43. Przedstaw językowy obraz szkoły w wybranych tekstach literatury dla młodzieży.